

Usnesení Výboru proti mučení a nelidskému zacházení Rady vlády pro lidská práva ze dne 26. 6. 2024

ke kritické situaci ve vězeňství

Výbor proti mučení a nelidskému zacházení

- I. **upozorňuje** na kritickou situaci ve věznicích, která představuje výrazné riziko špatného zacházení s vězňnými osobami a porušování jejich práv a současně představuje i výrazné zhoršení pracovních podmínek pro pracovníky věznic,
- II. **doporučuje** vládě urychleně uvolnit další potřebné finanční prostředky na zajištění řádného chodu věznic a vazebních věznic a udržitelného fungování Vězeňské služby,
- III. **podporuje aktuální kroky** ministerstva spravedlnosti a doporučuje pokračovat v rámci připravovaných strategických dokumentů v zajišťování důstojných podmínek pro vězněné osoby a ve stabilizaci Vězeňské služby, zejména:
 - a) navýšení platů zaměstnanců a služebních příjmů příslušníků Vězeňské služby včetně vězeňského zdravotnického personálu,
 - b) zajištění prostředků pro osobní ohodnocení, odměny a příplatky za práci přesčas pro zaměstnance Vězeňské služby,
 - c) přijetí kroků ke snížení celkového počtu vězněných osob.

ODŮVODNĚNÍ

Nedostatek personálu zejména ve Vazební věznici a Ústavu pro výkon zabezpečovací detence Praha Pankrác dosáhl natolik závažné úrovně, že Vězeňská služba musela v květnu 2024 spustit nouzový režim, který omezil provoz detenčního ústavu. Dále se situace výrazně zhoršila i ve Věznici Valdice, kde podalo žádost o propuštění ze služebního poměru několik desítek příslušníků. Tyto události jsou pouze nejviditelnějším projevem rozsáhlejšího trendu, kterým je kritická finanční a personální situace v českých věznicích. Výčet dopadů na fungování věznic byl zpracován v materiálu Změna rozpočtu běžných výdajů kapitoly MSp, Vězeňská služba ČR, který ministr spravedlnosti předložil vládě. Patří mezi ně:

- rostoucí fluktuace příslušníků VS ČR, zejména těch s kratší dobou služby a před složením zkušební zkoušky,
- rostoucí neobsazenost pracovních míst způsobená vysokými požadavky a současně nízkým ohodnocením,
- nemožnost zajistit některé činnosti VS ČR, zejména eskortní činnost a zdravotní péči,
- výrazné množství práce přesčas a též dočasné převelování příslušníků k tzv. výpomocem,
- dočasné povolání dosud ne zcela vycvičených účastníků základní odborné přípravy,
- nedostatek financí i na zcela mandatorní výdaje jako
 - rozpočtové pokrytí navýšení tarifních platů platného od 1. 1. 2022 a valorizace odměňování práce osob ve výkonu trestu v návaznosti na růst minimální mzdy,
 - prostředky na nákup potravin, zajištění bezpečnostních opatření a havarijních stavů.

Výbor proti mučení zdůrazňuje, že tato situace má velmi závažné dopady a vytváří nepřijatelná rizika pro všechny skupiny ovlivněné vězeňstvím, včetně rizika tzv. hromadných vystoupení vězňů (například vzpoury). Pro personál VS ČR jde o neúnosnou pracovní zátěž. Pro vězněné osoby jde o nedostupnost péče o zdraví a kvalitní stravy, omezení kontaktu s osobami blízkými, zpomalení řízení u soudu, atd. Zmíněný materiál navrhuje navýšení rozpočtu v kapitole Vězeňské služby o 666 200 000 Kč za platy včetně příslušenství a o 510 000 000 Kč na věcné výdaje.

To souvisí s dlouhodobou pozicí Výboru, která je v souladu s programovým prohlášením vlády, že v ČR dochází k nadužívání trestní represe a trestu odnětí svobody (viz podnět Výboru z letošního ledna¹). Současně s navýšením rozpočtu též navrhujeme přijetí kroků ke snížení celkového počtu vězňů. To umožní navýšit podlahovou plochu na 1 vězně na úroveň dle standardů Výboru pro prevenci mučení Rady Evropy (CPT) a zároveň lépe rozloží dostupné kapacity mezi vězněné osoby.

¹ [Podnět Výboru proti mučení a nelidskému zacházení Rady vlády pro lidská práva ze dne 15. 1. 2024 ke změně trestní politiky s ohledem na podmínky ve vězeňství.](#)